

Van alcohol- en drugsverslaafde naar trouwe voorbidder

In deze nieuwsbrief o.a.:

- Reis juli naar Oekraïne
- Verslag: Pikzwarte bladzijden in geschiedenis Wit-Rusland
- Reis mei naar Wit-Rusland

"Waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God," Ruth 1:16b)

Julireis 2017

Visumvrij

In juli maakten wij, Wim en Ria, nog een reis naar Oekraïne; naar L'vov en Transkarpatië.

Dinsdagmiddag 4 juli vertrokken en we kwamen woensdagmiddag, via Duitsland en Polen, al bij de grens ter hoogte van L'vov aan. Daar stond een hele lange rij auto's, die ook Oekraïne

in wilden. Het kostte bij elkaar vijf uur om beide kanten van de grens over te komen. Toen zagen we aan de andere kant, dat de auto's, die Oekraïne uit wilden, wel vier rijen dik stonden en dat wel een kilometer lang. Het heeft allemaal te maken met de nieuwe regel die sinds kort van kracht is, dat Oekraïners visumvrij mogen uitreizen naar Europa.

We kwamen pas tegen middernacht in ons hotel aan. Daar kwam een half uur later ook Jaap aan; een jonge student en backpacker, die contact met ons gezocht had, omdat hij in Oekraïne graag mensen wilde ontmoeten. Hij vergezelde ons de volgende dag, omdat hij kennis wilde maken met het werk van Roechama.

Lange rijen bij de grens

Direct naar de hemel

Sergey, de messiaanse voorganger in L'vov, kwam ons halen voor het ontbijt, dat zijn vrouw Anna thuis al klaargemaakt had. Dit gezin wordt ook gesponsord. Hun dochtertje Emma is diabetes en had juist die nacht ervoor een hypo gehad: "God zij dank dat er insuline is," gaf Sergey aan. Zijn vrouw Anna heeft vier chemokuren ondergaan, ter bestrijding van de lymfeklier-kanker. We vroegen hoe het met haar ging. Ze zei: "Ik heb nu vier kuren gehad, meestal doen ze meer kuren, maar ik kan ze niet aan. Ik heb het zo zwaar gehad. Ik wilde wel liever direct naar de hemel. Ik moet nu voor een MRI, maar ik denk niet dat ik het doe." Uit het verdere gesprek bleek ook wel, dat zijzelf en ook de kinderen zich voortdurend zorgen maken: "De kinderen vragen steeds: 'Mama gaat het goed? Voelt u geen pijn?' We begrepen dat gebed heel belangrijk blijft. We gaven haar naam direct door voor de gebedsbrief van Roechama.

Pensioen genoeg voor een week

Met Sergey bezochten we vier nieuwe

Joodse personen en gezinnen. Sergey had hen voorgedragen, omdat zij dringend hulp nodig hebben. Wij vertrouwen erop dat zich steeds nieuwe sponsors zullen aanbieden. Het eerste bezoek was bij Natasja, die ook de messiaanse gemeente bezoekt. Natasja is een Joodse weduwe, die een zoon in Israël heeft. Natasja vertelde dat haar vader in het leger zat en dat zij in Tsjernikov is geboren, maar later met het gezin verhuisd is naar L'vov: *"In hoofdzaak woonden we hier in L'vov, maar ik ging ook wel eens naar mijn oma in Zjtomir, waar vader*

Natasja

ting Roechama uit en vertelden dat we een sponsor voor haar zullen zoeken in Nederland. Natasja was erg blij met het aanbod: *"Mijn pensioen voor een maand is genoeg om één week van te leven. Ik had subsidie voor de flat, maar die hebben ze eraf gehaald."* Vol trots liet Natasja gebatikte schilderijtjes zien en ook aquarel- en olieverfschilderijen. Ze gaf ook ons alle drie een beschilderd schoteltje als cadeautje. We baden voor Natasja's gezondheid. We lieten De Schuilplaats van Corrie ten Boom achter. Iemand die Natasja bezoekt, kan haar er uit voorlezen.

Zeva, jonge weduwnaar

Het volgende bezoek was bij Zeva, een jonge weduwnaar. Hij woont met zijn schoonouders en twee kinderen, van 15 en 9 jaar in een tweekamerflat. Zijn vrouw stierf drie jaar geleden op 43-jarige leeftijd aan kanker. Zeva legde uit: *"Ze was allang ziek, maar de juiste diagnose werd te laat gesteld, toen waren er al uitzaaiingen. Er was toen niets meer aan te doen. Ze was zelf arts, ze keek wel naar anderen, maar niet naar zichzelf."* Zeva besloot toen bij zijn schoonouders in te gaan wonen. Dat is nu vier jaar geleden.

Zeva

Zeva was hard aan het verven. Al die jaren hadden ze alleen de keuken wat kunnen opknappen. De kinderen waren nu weg vanwege de ongezonde geur. Zeva heeft wel werk, maar dat is 's nachts: *"Ander werk is er moeilijk te vinden. Ik verdien \$ 50 per maand (ongeveer € 43)"* We begrepen dat hulp dringend nodig was. We boden Zeva een sponsor aan. Direct gaven we ook al geld voor de kinderen, zodat zij nog met een kamp mee kunnen. Voor Zeva lasen we Psalm 27 vers 1 en 13 en 14 en gaven hem het boek "Waarom ik?" van Jacob Damkani in het Russisch.

In tijd van vrede de ziel redden

Sergey bracht ons daarna bij de weduwe Nelig. Zij woont op een flat met een smal lang balkon. Deze staat vol bloemen en tomatenplanten. Nelig bleek een intelligente en interessante vrouw. Ze weet heel veel van de geschiedenis. Voor het maandblad van

"Mijn moeder zat bij de partizanen van 1941-1944..."

Chesed Arje (in L'vov) schrijft zij veel artikelen: *"Mijn project is vooral dat ik herinneringen van de holocaust verzamelen. Ik ga langs bij mensen die niet meer uit huis kunnen en vraag hen naar hun herinneringen uit de oorlog."* In de messiaanse gemeente van Sergey geeft zij les over de feesten: "Ik geef dan les over de betekenis en de verbanden onderling. Toen Sergey mij voorstelde dit te doen, was ik het er

Afscheid bij Nelig van Jaap en Sergey

Documenten van Natasja's vader

vandaan kwam. *Mijn moeder zat bij de partizanen van 1941-1944, samen met haar broer. In een herinneringsboek worden zij ook genoemd."* Natasja's man overleed 27 jaar geleden. Haar zoon ging met een programma naar Israël naar de universiteit. *"Hij heeft daar zijn vrouw ontmoet en is in Beërsheva gebleven."* Natasja heeft in al die jaren één keer haar zoon in Israël bezocht: *"Ik ben daardoor mijn gezichtsvermogen kwijt geraakt. Met mijn ene oog zie ik niets, met mijn andere nog maar 30 %. Ik zou wel vaker naar Israël willen, maar met mijn hoge bloeddruk durf ik het niet aan nog een keer in het vliegtuig te stappen. Mijn zoon is maar één keer terug geweest in Oekraïne."* Natasja heeft ook twee kleinkinderen van negen en vijf jaar in Israël, die gelukkig ook Russisch spreken, zodat zij met hen kan praten via Skype. Natasja liet nog foto's zien en ook documenten, waaruit blijkt dat haar vader Joods was. We legden Natasja het sponsorplan van Stich-

Nelie op haar balkon

gelijk mee eens." Nelie was getrouwd, maar haar man overleed zeven jaar geleden. Nelie zei: "God heeft ons geen kinderen gegeven." Gelukkig heeft zij wel een broer in Israël, waar ze ook al zes of zeven keer geweest is; "Hij betaalt het biljet. Ik heb ook een goede verhouding met zijn vrouw."

Nadat wij Nelie het boek de Schuilplaats gaven, vertelde zij, dat zij ook in Yad Vashem geweest was en dat zij ook de laan met rechtvaardigen heeft bewandeld. Daar staat ook een boom ter nagedachtenis aan Corrie Ten Boom. Nelie vertelde dat zij een artikel heeft geschreven over Wallenberg, de Zweedse diplomaat, die zoveel Joden redde. Ze gelooft dat de KGB hem gearresteerd heeft en dat hij in Moskou is terechtgekomen. Ze zei: "In de tijd van de oorlog hebben sommige rechtvaardigen uit de volken Joden gered. Jullie redden in tijd van vrede de ziel van de Joden." Nelie gaf nog aan dat zij heel erg houdt van de mensen in de gemeente.

Zij bond ons nog op het hart: "Ik zeg jullie dat jullie een groot werk doen. Ik vind het zo belangrijk dat jullie dit zaaien, omdat ik weet wat er gebeurd is met de Joden." We lazen Psalm 78:1-8, omdat ook Nelie de grote daden van God doorgeeft aan de volgende geslachten, "opdat zij hun hoop op God zouden stellen."

Jij en je huis

Nog één bezoek legden we af in L'vov. Ook een nieuw gezin dat we een sponsor willen aanbieden. We werden ontvangen door Pjotr en zijn vrouw Ira. Ze hebben drie kinderen. Ze zijn met elkaar anderhalf jaar geleden gevlucht uit de Krim. Dat ze niet eer-

der weggegaan zijn, kwam door een verlamde tante, die geheel verzorgd moest worden. Haar dochter had haar been gebroken, dus voelde Ira de plicht om haar tante te verzorgen. Pas nadat dit been hersteld was en de dochter zelf haar moeder weer kon helpen, kon Ira met haar gezin vertrekken. Pjotr bleek in het leger gezeten te hebben, 20 jaar geleden. Pjotr en Ira hebben geen eigen kinderen; de drie kinderen zijn geadopteerd, twee jongens en een meisje. Zij zijn nu 13, 11, en 9 jaar; respectievelijk Nastja, Kolja en Ilya. Hoewel Ira's moeder Joods was, bezocht zij voor haar trouwen al een gemeente in Kremensjoek. Pjotr, die een Joodse vader heeft, viel in met: "Na ons trouwen gingen we samen naar een gemeente op Jalta, een adres dat we gekregen hadden. In de eerste dienst was er een prediking met een oproep tot bekering. Daar hebben we ons bekeerd. Mijn moeder heeft zich voor haar dood ook bekeerd. Mijn vader moest niets van protestanten hebben. Maar ik mocht wel met hem bidden. Er staat geschreven: "Je zult gered worden, jij en je huis," en dat hebben we gezien, bij een broer en een zus. Mijn zus had een lange weg tot God. Zij kreeg leukemie. In de kerk werd voor en met haar gebeden en zij heeft genezing ontvangen."

Toen ze eenmaal begonnen waren te getuigen, hield het niet meer op. Ook de wijze waarop zij aan hun kinderen zijn gekomen, was ontroerend om te horen: "Nastja was vijf jaar, ze had

Pjotr, Ira en Nastja

een moeder die dronk en haar niet nodig had. We hebben haar in het ziekenhuis gevonden. Ze had difterie en abscessen, omdat ze zo geslagen was. Ze had de ontwikkeling van een kind van drie jaar, ze praatte niet, kende

geen kleuren en wist niet wat aardbeien waren. Niemand bezocht haar. Nadat de moeder uit de ouderlijke macht ontzet was, hebben wij haar geadopteerd. Ze was altijd zo zenuwachtig, ze krabde haar armen en handen steeds open. We hebben met haar gebeden en een dag later zei ze: "Ik krab al niet meer." De eerste anderhalf jaar heeft Ira haar zelf onderwijs gegeven, maar sinds haar zevende ging ze naar school: "Elk jaar rondt ze af met een 'uitstekend'", beëindigde Ira het getuigenis over Nastja. De twee aangenomen jongens zijn broertjes van elkaar: "We wilden eigenlijk nog een meisje. Maar het tehuis waar wij naar toe belden, had alleen maar jongens en nog wel broertjes. We gingen kijken. De eerste en tweede keer zeiden we tijdens ons bezoek niets over het eventueel adopteren. Toen we de derde keer in de gang liepen, kwam Ilja ons tegemoet rennen. Hij riep: "Mama!" Toen was het voor ons duidelijk. We hebben Kolja en Ilja als kinderen aangenomen. Het is uiteindelijk via een rechtszaak geregeld." We lazen voor dit prachtige stel Psalm 146, hoe de Heere de wees staande houdt. Hij gebruikt daarvoor ook mensen, zoals Pjotr en Ira.

De Karpaten over

We sloten het bezoek aan L'vov nog af met een maaltijd bij Sergey en Anna. We wikkelden ook de financiën af. Wat waren we ook dankbaar dat we weer nieuwe gezinnen kunnen gaan helpen, waar de nood zo groot bleek te zijn. We namen ook afscheid van Jaap, die de volgende dag nog een rondleiding

Gobica met pop

door L'vov zou krijgen en daarna naar vrienden van ons in Zjytomir zou doorreizen.

Wij reden viereneenhalf uur over de Karpaten naar Uzgorod. Een prachtige rit door de bergen, met veel ongerept natuurgebied. In Uzgorod wachtten Mirosha, Vadiem en Gobica al op ons. Vadiem was thuis. Hij was teruggekeerd uit Slowakije, omdat hij rust moest hebben voor zijn rug. Hij had daar zes weken gewerkt. Toch zou hij weer terug moeten, omdat ze anders niet voldoende geld hebben.

Mirosha heeft het erg zwaar gehad, omdat Gobica, die verstandelijk beperkt is, Vadiem zo mistte en daarom veel huilde. Ze was nu blij en kreeg ook nog een pop, wat voor haar veel betekent. Hij kreeg direct een naam.

Verlangen om te gaan

Vrijdagmorgen bezochten we als eerste het Chesed kantoor. Daar werden we bijgepraat over de huidige situatie van Chesed en verschillende mensen waar grote zorgen zijn. Het kinderprogramma wordt niet meer vergoed. En ook op andere programma's wordt enorm bezuinigd. De oorzaak van de bezuinigingen ligt voor de hand: doordat er steeds minder 'oorlogsslachtoffers' zijn, komt er vanuit Duitsland, via JOINT, steeds minder geld binnen. We bezochten Larissa Klein, die sinds kort gesponsord wordt. Haar dochter Olga werkt bij Chesed en bracht ons bij haar. Larissa is net na de oorlog geboren. Haar man is Joods en is al in Israël. Daar is hij depressief geworden en hij kwam zelfs in een psychiatrisch ziekenhuis terecht. Er woont al een dochter van Larissa in Israël, zij is erg goed voor haar vader: "Elke dag belt ze en elke vrijdag bezoekt ze haar vader." Larissa zou ook wel Aliya willen maken samen met haar dochter Olga, maar haar schoonzoon, de man van Olga is niet Joods en wil (nog) niet gaan. Maar hun zoon Danik is toegelaten om in Israël te gaan studeren. Wellicht is het nu de tijd, dat zij allemaal gaan: Larissa zei: "In mijn ziel is het verlangen om te gaan. Dit jaar hopen we te gaan." We gaven haar "Kom naar huis" ook in het Engels, omdat zij die taal aardig beheerste.

"In mijn ziel is het verlangen om naar Israël te gaan, we hopen dit jaar te gaan."

Larissa en Olga

We vertelden beide vrouwen nog over Corrie ten Boom en lieten vervolgens ook De Schuilplaats achter.

Niet over praten

Ook Eva wordt sinds kort door Roehama gesponsord. Zij is sinds een half jaar weduwe: "We zijn 51 jaar samen geweest. Hij was 76 jaar toen hij stierf." Haar man kwam uit Vinogradova en hij was muzikant. Eva vertelde over haar vader, dat hij tijdens de oorlog in een werkkamp zat. "Ze moesten graven," wist ze. Verder kon ze er niet veel van vertellen, alleen dat hij gevlucht was en dat een familie in Beregovo hem geholpen heeft: "Mijn vader zei altijd: "Daar hoeven we niet over te praten, dat is zo pijnlijk." Na de oorlog ontmoette hij moeder. Vader werd voorzitter van de Kolchoz. Toen twee broers naar Israël gingen, werden zij gezien als verraders en werd het voor mijn vader heel moeilijk. Hij heeft toen alle werk neergelegd." Toen vertelde Eva verder hoe haar vader overleed, dat haar moeder in haar armen stierf, dat ze ook haar man en haar schoonmoeder jarenlang verzorgd heeft: "Zij lag

13 jaar op bed, al die tijd heb ik voor haar gezorgd." Zelf heeft zij ook vier operaties gehad. Maar ze beleed ook: "Ik geloof ook in God, ik geloof dat Hij mij helpt."

Dochter Renate woont samen met haar man en drie kinderen, een jongen en twee meisjes, bij haar moeder Eva in hetzelfde huis. Daar is een ernstige reden voor. Zes jaar geleden woonden Eva en haar man hier nog alleen. Op een dag belden twee gemaskerde mannen aan. Eva dacht dat het Renata was en deed open: "Ze bedreigden ons met messen, gooiden alles uit de kast en namen van alles mee, ringen, oorbellen, de computer. Ze sneden alle kabels door. Ik ben een half jaar lang bang geweest de gang in te gaan." Daarna is Renata met haar man en kinderen bij haar ouders ingetrokken. Haar vader is dus inmiddels overleden.

We lieten bij Eva het boek de Schuilplaats achter en ook klompjes als souvenir.

Gezin van Eva

Renate met dochtertje

Feestelijke viering

Na dit bezoek kleedden we ons om voor de sjabbatviering samen met Zhyttia en de Joodse mensen die we

via hen helpen. Nadya had het idee de viering meer speciaal te maken door de mensen uit te nodigen in een zaal van een hotel. Het was echt een feestelijke bijeenkomst, met als eerste een welkom door Nadya en ook Rita die uit Israël aangekomen was, om een poosje te dienen. Er werden een aantal liederen gezongen, er was een verkondiging uit het Woord van God, twee muzikanten lieten prachtige muziek horen, een meisje speelde op de viool en Sasja, de zoon van Rita, speelde op de saxofoon. Daarna werd sabbat geopend met brood en wijn (druivensap) en werd er een maaltijd geserveerd. Al met al een erg mooie avond, waarvan de over het algemeen oudere mensen erg genoten. Er moesten nog een paar mensen naar de trein gebracht worden na afloop en daarna keerden we terug naar ons hotel Nehemia.

Op zaterdag genoten we van de rust. We reden naar de rivier de Uz, in de richting van Perechin en genoten aan het water van de stilte, de ongerepte natuur en het samenzijn.

Aan het eind van de middag waren we uitgenodigd bij Michaël Galin, de directeur van Chesed en zijn vrouw Ina om, samen met een Israëliëse echtpaar, te barbecueën. Wim krijgt van deze man Hebreeuwse les via skype. We hadden een heel fijne avond.

Blaas de bazuin

Op zondagmorgen gingen we samen met Nadya naar de Evangelische gemeente waar zij en haar gezin deel van uit maken. Wim mocht daar het Woord brengen. Na een prachtige klinkende lofprijs waar vol overgave gezongen werd, bracht Wim de boodschap: "Blaas de bazuin, de Koning komt." Er werd aandachtig geluisterd naar de appelboodschap om zich voor te bereiden op wat komen gaat: het Koninkrijk van God en de terugkomst van Jesjoea de Messias, voorafgegaan door een oordeel over de volken die zich schuldig gemaakt hebben aan afgoderij en het vergieten van veel onschuldig Joods en christelijk bloed. We hadden na de dienst nog heel fijne gesprekken.

Aan het eind van de dag gingen we opnieuw naar het echtpaar Galin. We

Feestelijke sabbatviering met Zhyttia

genoten van het werken in de tuin, het plukken van bessen en het wieden van onkruid en daarna van het samen eten en spreken.

Jij zult nog lang leven

Maandagmorgen zouden we met Nadya en haar moeder een paar mensen bezoeken. De eerste was Eva.

Bij Lilya en haar moeder

Haar moeder is vorig jaar op de leeftijd van 94 jaar overleden. Eva was op 16 juni gevallen op straat waarbij ze haar arm brak, die dus in het gips moest. Ze liet de röntgenfoto nog zien, waarop de breuk duidelijk te zien was. Eva vertelde dat ze dichtbij vrienden heeft die voor haar hebben gezorgd en dat haar kleindochter Diana elke dag om vijf uur komt koken, vanzelf met instructies van Eva. Eva was zo blij ook met de kaarten die zij uit Nederland ontvangt. We baden voor haar en voor haar gezondheid.

Daarna gingen we ook nog even bij

Lilya op bezoek. Zij is in Nederland geweest, waar ze kleding had uitgezocht, die wij nu bij ons hadden. Lilya, die al kort na de huwelijksluiting door haar man in de steek is gelaten, woont met haar zoon Anton van 32 jaar bij haar moeder Antonia, die ook door Roechama wordt gesponsord. Wat op de tafel stond was door Antonia zelf klaargeemaakt, terwijl ze over drie maanden 93 hoopt te worden. Een buurvrouw, die arts is, komt elke avond haar bloeddruk opmeten. We spraken nog over haar man en Lilya's vader, Josepf, die wij ons nog goed herinneren, al is hij al in 2007 overleden: "Hij is in het hemels koninkrijk," zo getuigde Lilya. Antonia voegde er aan toe: "Hij zei: "Ik sterf, maar jij zult nog lang leven." Antonia haalde nog op: "Ik werkte in de oorlog als kolenschepster. Ik moest kolen brengen voor de trein. Mijn man was hulp van de machinist. Zo hebben we elkaar leren kennen."

Onze ziekten op Zich genomen

Het werd na dit bezoek tijd om naar Moekatsjevo te rijden. Jasja (Jacob) en Galina wachtten daar al op ons. Deze vluchtelingen uit Donetsk zijn als nabije familie geworden, dicht bij ons hart. Galina kreeg kanker en werd drie keer met succes met chemokuren behandeld. Jasja en Galina, die nooit van God gehoord hadden, hebben in de achterliggende drie jaar God leren kennen. Ze staan altijd erg open voor het Woord en Galina leest ook zelf in

Bij Jasja en Galina

"Vera toonde de kaarten: 'elke dag denk ik aan jullie'."

het Woord. Jasja bezoekt tegenwoordig ook de synagoge. Helaas is de kanker bij Galina teruggekomen. Er moest in de achterliggende tijd wel drie keer vocht weggehaald worden, omdat ze zo kortademig was.

Wat hadden ze ook nu weer uitgekeken naar ons bezoek. Galina had er zelfs een lichamelijke opleving door. Er was zoals altijd een heerlijke maaltijd klaargemaakt. We hadden een bijzondere tijd samen. Galina moest wel halverwege vanwege haar vermoeidheid in een gemakkelijke stoel gaan zitten.

We lazen uit Gods Woord met nadruk Jesaja 53:6 en ook een paar andere verzen: "We dwaalden allen en gingen onze eigen weg," legde Wim uit, "maar de Heere heeft de ongerechtigheden van ons allen op Hem, Messias Jesjoea, doen neerkomen. Een paar verzen ervoor staat ook dat Hij onze ziekten op Zich genomen heeft. Dat lezen we ook in Mattheüs 8; 14-17." Daarna las Wim dat ook. Jasja en Galina dronken de woorden in. We bespeurden ook geloof en vertrouwen in God. In een gebed werd ook voor genezing van Galina gebeden. Met elkaar zien we uit naar hoe God ook bovengenoemde belofte vervullen zal in hun leven, om de eer van Zijn Naam. Hij is in hun leven begonnen, we mogen uitzien naar hoe Hij verder werken zal. Jasja getuigde: "Niemand kan be-

grijpen hoe moeilijk de situatie voor ons is geweest, we moesten letterlijk alles achterlaten. Toen we gevlucht waren, zei iemand van het Israëlijsche consulaat: "Jullie moeten naar Israël, jullie krijgen voorrang." Wij zeiden: "Nee." Nu zie ik waarom. Anders hadden we jullie en Nadya niet ontmoet en dan hadden we nog niets geweten over God."

Er volgde nog een hartelijk en ontroerend afscheid.

Twee bezoeken

Op weg naar huis kwamen we langs Misja en Anna Fried. Voor haar hadden we een mooie lage instapfiets bij ons, waar Anna om gevraagd had. Deze fiets werd met blijdschap aangenomen. Misja was zoals gewoonlijk erg opgeruimd, maar we zagen wel dat hij tobde met zijn been. Omdat Misja en Anna zo ver weg wonen, komen ze zelden naar de samenkomst. Nadya nodigde hen uit om a.s. vrijdagavond naar de samenkomst te komen, omdat ook Rita, de oprichtster van Zhytja, aanwezig zou zijn. We baden voor hen beiden en namen afscheid.

's Avonds gingen we nog op bezoek bij Yudit, die bij Chesed werkt en ook zoveel voor Stichting Roechama doet. Wanneer Ria haar een mail stuurt met een vraag, krijgt ze altijd binnen heel korte tijd antwoord. We konden van hart tot hart met haar spreken. Yudit wordt nog maar voor een halve baan betaald, omdat het kinderwerk gestopt is, maar ze werkt full-time. Wij besloten om haar financieel te gaan ondersteunen.

Elektrisch bed

Dinsdag reden we naar Moekatsjevo om in ieder geval een elektrisch bed bij Vera te brengen. Deze keer pikten

we niet alleen Ira maar ook haar man Viktor op, omdat de hulp van Viktor nodig zou zijn bij het tillen van het bed. Het elektrische bed, een boxspring met extra matras, werd op de tweede verdieping gebracht en geïnstalleerd in de kamer van de flat van Vera. Ria legde haar uit hoe de bediening werkte. Het zal haar helpen om gemakkelijker overeind te komen en ook voor haar rug zal het bed aangenamer zijn.

Vera was zo dankbaar. Zij is helemaal alleen, ze is nooit getrouwd geweest en familie heeft ze helemaal niet. Vera vertelde dat ze een staaroperatie heeft ondergaan aan één oog: "Ik kan nu met dit oog goed zien, maar het moet een paar weken gedruppeld worden en tot rust komen." Het tweede oog zal later geopereerd worden. We praatte nog met Vera. Opnieuw toonde Vera de vele kaarten die ze ontvangen heeft en ze gaf aan hoe blij ze met de hulp en aandacht is: "Elke dag denk ik aan jullie". We lazen voor haar uit

Gods Woord en vertelden dat God als een goede Herder voor haar zorgt, dat Hij Zelfs Zijn Zoon gaf in haar plaats. Dat ook zij veilig is achter Zijn bloed, zoals de Israëlieten in Egypte achter het bloed van het lam veilig waren. Bij het afscheid liep Vera mee tot aan de deur.

Opgehouden te dromen

We bezochten Natasja die in de Wallenbergstraat woont. Ook zij heeft verder geen familie en sinds haar zus

Bij Misha en Anna

Met fiets

een paar jaar geleden overleed, is zij erg eenzaam. We zagen dat het huis niet alleen erg vochtig was, maar dat er ook scheuren zaten in het plafond en de muren: *"Er komt veel zwaar verkeer voorbij. De deur naar de voorste*

Natasja in huis met scheuren

kamer laat ik zelfs dicht, daar is het zo vochtig en ik ben bronchitis achtig." Waar moet je beginnen? Als eerste zou er een heel nieuw dak op moeten. Maar dat kost zoveel. Op onze suggestie het huis te verkopen en ergens anders een flatje te huren, kregen we als antwoord van Ira: *"Dit huis is niets waard, alleen centen. Mensen die wat geld hebben kopen een stuk grond en bouwen daar een modern huis op."*

Natasja kan nog wel wat werken in haar tuintje langs en achter haar huis. Ze kweekt tomaten, er staan frambozenstruiken en de perenboom draagt dit jaar heel goed. Op onze vraag of Natasja nog verder contacten heeft, antwoordde ze: *"Het project 'tjopli dom' ('warm huis') is maanden geleden al gestopt, ook vanwege bezuiniging. Daar ging ik altijd naar toe. We waren dan met een stuk of acht ouderen; het was gezellig en je kreeg ook wat te eten. Verder heb ik niemand."* Ira vertelde dat mensen opgehouden zijn te dromen: *"Wat ze op t.v. laten zien maakt mensen onverschillig en depressief. Er wordt een heleboel beloofd, maar er gebeurt niets. Iedereen lijdt. Ook bijvoorbeeld de artsen, velen zijn naar het buitenland, nu moet één arts alles doen, dat kan niet."*

Inderdaad, de situatie in het land is voor heel veel mensen zeer moeilijk. Wij mochten ook bij Natasja hoop brengen vanuit het Woord van God.

Als ik nog jong zou zijn

Het laatste bezoek in Moekatsjevo

was bij Valeri. Deze man van 69 jaar hadden we vorig jaar een bed met een matras gebracht. Toen kwam hij nog regelmatig buiten. Hij vertelde dat hij nu niet meer naar buiten kan, omdat hij zo slecht loopt. Valeri heeft heel weinig familie, alleen nog een zus die met haar twee dochters en kleinkinderen drie jaar geleden naar Israël is geëmigreerd. Valeri verzuchtte: *"Als ik jong zou zijn, dan zou ik ook wel gaan. Ik ben nu gebrekkig en ik ben hier gewend."*

Dat Valeri een intelligente man was, bleek toen we het over vroeger hadden. Toen ging hij vaak naar het bos. Hij begon direct zijn kennis van fruit met ons te delen. Hij leest ook graag, dus het boek van "Waarom ik?" werd heel enthousiast ontvangen, even als de Hollandse kaas.

Waarom tegengehouden?

Voor ons was het tijd om terug te rijden naar Uzgorod waar we Mirosjia en Gobica zouden oppikken om gezamenlijk naar Toeria Bistre in het hoogland van de Karpaten te rijden. Daar wonen Mirosjia's ouders met nog vier kinderen. We hadden voor Vanya en Edik die acht weken in Nederland zijn geweest, een paar tassen met kleren meegenomen, die zij zelf in Nederland in de opslag hadden uitgekozen.

We kregen een maaltijd voorgeschoteld en bespraken ondertussen de vorderingen m.b.t. het Aliya maken. Vader Vanya mist nog één document, zonder welke er geen Aliya gemaakt

"Waarom word ik tegengehouden?... Voor de kinderen is hier geen toekomst."

Familie Revta

Keuken van Nadya

kan worden: *"Ik ben al vijf keer naar Kiev geweest. Ze willen mijn originele geboortebewijs, omdat mijn naam van Rotman in Revta is veranderd (Uit angst voor antisemitisme). Mijn broer en zus hebben door een rechtszaak erkenning gekregen van de naamsverandering. Maar de ambassadeur erkent dit document niet. Ze zeggen: "Het kan wel gekocht zijn." Er zijn er die zeggen; "Je kunt beter naar Israël gaan en daar de documenten regelen. Ik ben werkelijk in alle archieven geweest. Ik heb ook een bewijs dat vader in het kamp was."* Vanya liet een indrukwekkende stapel documenten zien. Hij wist niet wat hij doen moest. Hij vroeg zich af: *"Waarom is het zo dat ik tegengehouden word? Ik zou ook zelf wel hier willen*

blijven, ik ben al 64 jaar, maar voor de kinderen en kleinkinderen is hier geen toekomst."

We liepen naar het huis waar dochter Nadya en haar man Vasya met twee kleine kinderen woont. In het zeer eenvoudige huis, ontbreekt een badkamer en WC en ook de keuken stelt niet veel voor. Het is meer een gangetje. In de hoek van de 'keuken' zit een klein kraantje voor koud water. De houten vloer is slecht en buigt op sommige plaatsen gevaarlijk diep door. Vanya verzamelt bouwmaterialen; hij wil een badkamer inbouwen. We beloofden hen te zullen helpen. We willen de badkamer als een project

opnemen, dat is hard nodig.

We namen afscheid van de hele familie en reden terug naar Uzgorod, waar we eerst Miroesja en Gobica af zetten, om vervolgens zelf naar ons hotel te gaan.

Het kruis verdragen

Woensdag zou de laatste dag zijn voor bezoeken. Stefan (de man zonder benen) en zijn vrouw Doesja konden we natuurlijk niet overslaan. We hoorden dat zij elke week naar Chesed belten met de vraag: "Wanneer komen de Hollanders weer?" Chesed doet een verbouwing in het hun huis, dus vonden we Stefan in een andere kamer. We hebben altijd met hem te doen en we zijn blij dat we hen zo kunnen ontmoeten. Over de politiek en de situatie in het oosten praatten we maar heel even, daar wordt niemand blij van. Wel hoorden we van de vorderingen van kleinzoon Andre m.b.t het vioolspelen. De trotse grootouders zijn zo blij met hem en ook met hun zoon Vlad, die nog steeds elke dag even langs komt. Toen het lijden ter sprake kwam en het geduld wat nodig is om te volharden, zei Wim: "Over Jesjoea staat geschreven dat Hij het kruis heeft verdragen en de schande veracht, vanwege de heerlijkheid die hem was voorgesteld."

We lazen dit gedeelte voor uit Hebreëen (een brief aan de Joden!) Wat konden we beter doen als het gaat over lijden, zoals Stefan ook doet, dan te wijzen op Jesjoea, Die het verdragen heeft vanwege wat erachter lag, de heerlijkheid? We brachten het echtpaar daarna ook nog in gebed bij de Heere.

We lieten een paar mooie truien, kaas, shampoo en een souvenir achter. Toen we bij Chesed kwamen, had Doesja al gebeld om te zeggen dat het bezoek hen zo bemoedigd had.

Dennis

We bezochten nog een nieuw gezin, dat ook dringend een sponsor nodig heeft. Viktoria was thuis, evenals het vierjarige zoontje Dennis. Haar man was aan het werk. Hij werkt in de wegenbouw, maar in de winter is er vaak geen werk. Dennis heeft een

Dennis met zijn moeder

ontwikkelingsachterstand. Hij praat nog slecht en kan zich slecht concentreren: "Hij speelt wel, maar maakt niets af," zo lichte Viktoria toe. Hij heeft ook medicijnen nodig, die erg duur zijn. Viktoria zei: "Onze beide ouders helpen ons, als ze het kunnen." De flat waarin ze wonen, hebben ze van haar ouders gekregen toen Viktoria trouwde.

Viktoria is in verwachting van hun tweede kindje en heeft lage bloed-

Dennis

druk. Zij studeert nog aan de muzikale academie, waar ze zich specialiseert op de viool: "Na de geboorte van Dennis heb ik niet meer op de viool gespeeld." Ze wil zich nu meer op het lesgeven van muziektheorie richten.

De oma en vader van Viktoria zijn Joods. Ze komen uit Choest. Haar oma evacueerde naar de Kaukasus, waar haar vader ook geboren is. Haar vader is nu 72 jaar. Sinds een paar jaar schrijft hij gedichten in het Oekraïens. We kregen twee bundeltjes mee. Hij interesseert zich erg voor geschiedenis. Daarom lieten we voor hem de brochure, de vrouw dronken van het

Bij Nadya thuis

bloed achter, de geschiedenis van wat 'de kerk' de Joden heeft aangedaan.

De grootste zorg voor Viktoria was natuurlijk, hoe het verder moet wanneer de baby geboren is. Ze krijgen wel tot twee jaar een soort kinderbijslag van 800 Grivna (zo'n € 27,--) per maand. We bemoedigden haar door een sponsor aan te bieden. Ook gaven we het boek De Schuilplaats.

Waar u heen gaat

We sloten ons bezoek aan Oekraïne af met een vriendenbezoek bij Nadya van Zhyttya thuis. Zij en haar man Miron en hun twee kinderen wonen in een hele kleine eenkamerflat. Deze flat is veel te klein voor vier personen. Maar ze moeten eerst de hypotheek aflossen. Van het Oekraïense salaris dat Miron, als jurist, krijgt, blijft niets over om te sparen. Daarom werkt Miron noodgedwongen in Tsjechië, Ook Gena de man van Rita, was die dag uit Israël gekomen voor een paar weken. Nadya en haar moeder hadden heerlijk gekookt.

Sfeer onderweg

We hadden goede gesprekken en sloten het samenzijn en de Oekraïne tijd af door voor en met elkaar te bidden. We zijn heel dankbaar om zo te zien hoe er door de bediening van Roehama ook mooie vriendschapsrelaties zijn ontstaan. We mogen samen de Heere dienen, door Zijn volk te dienen.

Het wordt steeds duidelijker dat de keuze van Ruth de keuze zou moeten zijn van alle christenen. En dan niet alleen "Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God," maar ook wat Ruth eerst gezegd heeft: "Waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten..." (Ruth 1:16b)

Gebedsbrief

Stichting Roechama mailt tweewekelijks een gebedsbrief door, met gebedspunten die de sponsorgezinnen betreffen.

Ontvangt u deze gebedsbrief nog niet en wilt u hem voortaan ontvangen?

Stuur dan een mailtje naar: info@roechama.nl

Kaarten schrijven

Het ontvangen van een kaartje uit Nederland is altijd een feest! Heeft u het adres van het gezin dat u sponsort niet en wilt u toch een kaartje sturen?

Mail ons en wij sturen u het adres alsnog of opnieuw door.

Reisverslagen bestellen

Wilt u extra exemplaren ontvangen van de reisverslagen, bijvoorbeeld om in uw gemeente neer te leggen?

Laat het ons weten en wij sturen u kosteloos het gewenste aantal toe.

Een idee is misschien om ter gelegenheid van de Israëlzondag (1 oktober) extra exemplaren uit te delen.

Bijbelhoezen

Wist u dat u heel mooie, handgemaakte bijelhoezen en andere voorwerpen via onze site kunt bestellen? De opbrengst hiervan komt – na aftrek van de kosten- geheel ten goede aan stichting Roechama.

Ga naar onze site www.roechama.nl en klik op de homepage bij "Hoe kunt u helpen" op: "Bestel een prachtig, uniek cadeau".

Sponsors gezocht!

Zoja en Stefanie – Minsk

Zoja woont met haar dochter Stefanie in een eenkamerflat. Stefanie mag nu op kosten van de regering nu studeren voor arts. (blz. 19)

Zjenja – Minsk

Zjenja is door zijn (verslaafde) vrouw in de steek gelaten. Is 57 jaar, maar kan geen werk vinden, zeggen dat hij te oud is. Hij krijgt pas 1 januari 2018 pensioen. Hij heeft nu helemaal geen inkomsten. Hij huilde toen hij voedselpakket van Roechama kreeg.

Zeva – Lvov

Weduenaar met twee kinderen, woont bij schoonouders in. Werkt 's nachts, verdient daarmee ongeveer 43 euro per maand (Blz. 2)

Voor deze personen zoeken we nog een sponsor

Natasja – Lvov

Natasja heeft zoon in Israel, verder niemand. Leeft van klein pensioen (blz. 2)

Sasja – Minsk

Sasja is verlaten door zijn vrouw. Hij woont met zijn zieke moeder, voor wie hij zorgt. Zijn moeder is getraumatiseerd door de oorlog. (blz. 17)

Viktoria en Dennis – Uzgorod

Viktoria woont met man en zontje Dennis, die een beperking heeft. Ze verwachten hun tweede kindje (blz. 8)

Pjotr, Ira en Nastja – Lvov

Pjotr en Ira zijn gevlucht uit Oost-Oekraïne. Ze hebben drie geadopteerde kinderen (blz. 3)

Wit-Rusland, een bloedland

In het boek *Bloedlanden* door Timothy Snyder wordt vermeld dat er tussen 1933 en 1945, door de nazi's samen met haar collaborateurs en door het Sovjetregime veertien miljoen mensen zijn vermoord. Dit waren voornamelijk Joden, Wit-Russen, Oekraïners (3,3 miljoen uitgehongerd door Stalin), Polen, Russen (4 miljoen voornamelijk krijgsgevangenen, uitgehongerd, vermoord of verbrand door de Duitsers) en ook inwoners van de Baltische staten. Maar geen land heeft zo geleden in de Tweede Wereldoorlog als Wit Rusland. Het was het middelpunt van de confrontatie tussen Duitsland en de Sovjet-Unie. Bijna één op de vier Witrusen is omgekomen.

Als je alleen al bedenkt dat er meer dan 600 dorpen zijn verbrand mét mensen erin. Meer dan 200 steden zijn vernield, vaak als wraakacties tegen de partizanen of op beschuldiging van verdacht te zijn. Eén eenheid stond helemaal bekend om zijn gruweldaden, dat was de SS-Sturmbrigade Dirlewanger. Maar weinig mensen waren zo wreed als Oskar Dirlewanger, die verslaafd was aan alcohol, drugs en geweld. Hij vermoordde minstens 30.000 burgers. Zijn lievelingsmethode was het opsluiten van de hele bevolking van een dorp in een schuur, die hij dan vervolgens in brand stak. Wie probeerde te ontsnappen werd met een machinegeweer doodgeschoten.

Moordcommando's

Met de Joden werd helemaal 'korte metten' gemaakt. Toen Duitsland op 22 juni 1941 de hele wereld veraste met de aanval op de Sovjet-Unie, genaamd 'Operatie Barbarossa', trokken er vier legergroepen massaal naar het oosten. Achter elke legergroep bevond zich een Einsatzgruppe, een moordcommando, dat als taak had zoveel mogelijk Joden direct "op te ruimen". De legergroep Midden trok dwars door Wit-Rusland op weg naar Moskou, gevolgd door de Einsatzgruppe B. In de eerste acht weken, tot eind augustus, werden meer Joden gedood in Wit-Rusland dan door de andere drie Einsatzgruppen bij elkaar. In dit beginstadium van de massamoord betrof het vaak alleen de mannen. Daarna werd het beleid ingevoerd om alle Joden te vermoorden, ook de vrouwen en de kinderen. In september waren er twee commando's haast dag en nacht bezig alle Joden

uit te roeien uit dorpen en kleine stadjes. In oktober 1941 werden in Mogilev als eerste grote stad vrijwel alle Joden gedood. De Duitsers, bijgestaan door hulppolitie uit Oekraïne, schoten hier 6000 mannen, vrouwen en kinderen dood. Hoe dat gebeurde gaat elk bevattingvermogen te boven. Details hiervan zijn bewaard gebleven omdat een Duits-Oostenrijkse politieagent aan zijn vrouw in een brief precies liet weten hoe dat in zijn werk ging. In dit brief staat o.a. dit te lezen: "*Kinderen vlogen met een grote boog door de lucht en we schoten hen tijdens de vlucht aan flarden, voordat hun lichaam in de kuil in het water viel.*"

In Wit Rusland woonden heel veel Joden. Deze moesten vernietigd worden. Maar nergens hebben de Joden meer verzet gepleegd dan in Wit-Rusland. De eenheden van de Joodse broers Bielski hebben ongeveer 1200 Joden in de bossen en moerassen weten te redden uit de klauwen van het nazimonster. Velen hadden het gewaagd de getto's te ontvluchten en zich bij hen aan te sluiten of bij de eenheid van de Joodse partizanengroep van Zorin. De stad Baranovitsji grenst aan het gebied waar de Joden in de bossen overleefden.

Getto Baranovitsji

Baranovitsji

Baranovitsji ligt gunstig op de weg van Brest naar Minsk. De stad was daarom in 1939 uitgegroeid tot een stad met 30.000 inwoners, waarvan 9.000 Joden. Na september 1939, toen Duitsland Polen binnen viel, werd dit aantal aangevuld met 3000 Joodse vluchtelingen uit Polen op de vlucht voor de Nazi's. De nazi's zouden hen echter toch inhalen. Al drie dagen na het begin van Operatie Barbarossa, nam de Duitse Weermacht zijn intrek in de stad op 25 juni 1941. Het werd een belangrijke plaats van waaruit het gebied door de Duitsers gedeeltelijk werd bestuurd. Al in augustus werd in de buitenwijken van de stad een getto gecreëerd waar 12.000 Joden in verschrikkelijke omstandigheden moesten leven in zes gebouwen. De Duitsers bouwden ook drie kampen in de omgeving van Baranovitsji, omdat er een spoorwegknooppunt was, zodat van alle kanten Joden konden worden aangevoerd. De drie kampen hebben bij elkaar 128.000 slachtoffers gemaakt; Zij werden gedood door de kogel of vergast in voor dit doel speciaal verbouwde gasauto's.

Van de kampen is niets meer over, zij zijn met de grond gelijk gemaakt. De hele Joodse bevolking van het getto werd naar verschillende Duitse concentratiekampen gestuurd. Daar werden zij vergast. Slechts 250 Joden overleefden de oorlog.

Berioza

In het kleine stadje Berioza in de provincie Brest woonde al een Joodse gemeenschap sinds het begin van de 17e eeuw. De eerste synagoge werd al in 1629 gebouwd. Voor de Tweede Wereldoorlog was meer dan 60% van de bevolking van Berioza Joods. Het stadje had alles wat een Joods stadje heeft: winkels, synagogen, een badhuis, liefdadigheidsorganisaties, studenten, handelaars, bedelaars, veel Zionisten, andere bewegingen, een jeugdbeweging, een Yiddische school en een Hebreeuwse school 'Tarboet'.

Bij het aantal Joden kwamen nog de Joodse vluchtelingen vanuit West-Polen dat door de Duitsers bezet was. Zo woonden er wel 4500 Joden in het kleine stadje. De Sovjets bezetten in 1939 Oost-Polen, ook het plaatsje Berioza.

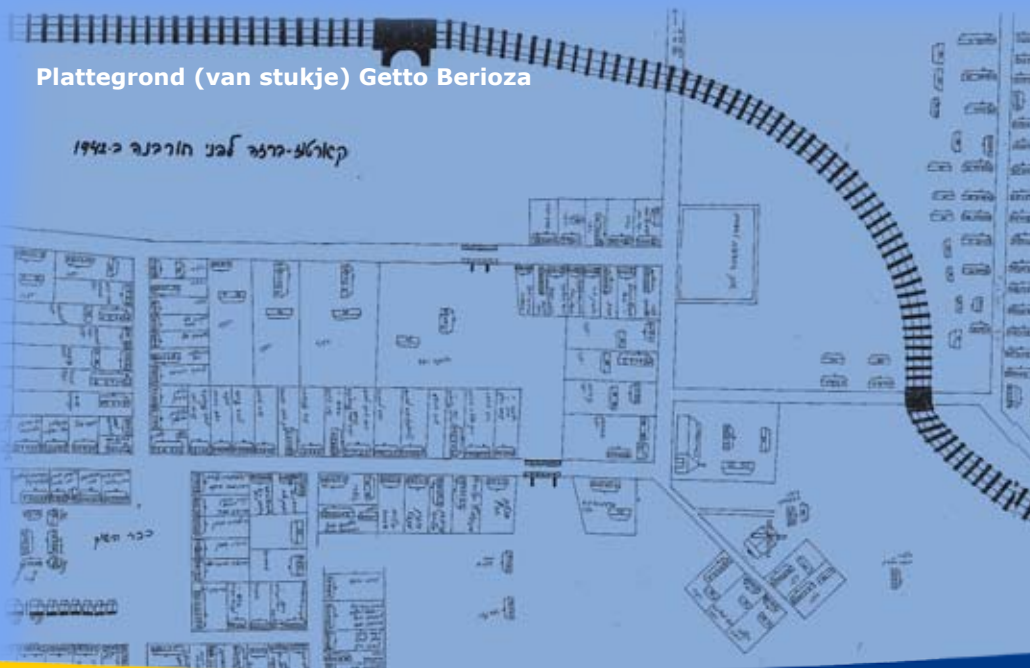
Op 26 juni 1941, vier dagen na het begin van de oorlog, verschenen de Duitsers al in Berioza. De Joden werden licha-

Synagoge getto Berioza

melijk aangevallen en hun bezittingen werden van hen gestolen. Op deze dag brandden ook de synagoge en de nabijgelegen huizen af. De Joodse gemeenschap werd gegrepen voor gedwongen arbeid. In de winter van 41-42 stierven al velen van de honger of door ziekte. In juli 1942 werden in Berioza twee getto's gevestigd: getto A voor productieve Joden en getto B voor de kinderen, vrouwen en ouderen die de nazi's als niet-productief beschouwden. Ook Joden uit de omliggende plaatsen werden gedwongen in het getto te 'wonen'. Al op 15 juli werden de bewoners van getto B met de trein naar Brona Gora gebracht en daar vermoord. Sommige Joden, die wel begrepen wat hun bestemming was, probeerden vanuit getto A te vluchten naar het bos, waar veel pro-Russische en pro-Oekraïense partizanen actief waren. Zij probeerden hen te bereiken. Op 15 oktober voerden de Duitsers 'een actie' uit, zoals zij het verbloemend noemden. Maar het hield in dat de overige Joden zouden worden weggevoerd en vermoord. Maar voor de Duitsers daar de kans voor kregen, hadden de Joden, die wel begrepen wat er ging gebeuren, het getto zelf al in brand gestoken. In de verwarring probeerden zij te vluchten. De Duitsers drongen het getto binnen en schoten in het wilde weg Joden dood. Verschillende leden van de Jodenraad, die gedwongen was steeds de maatregelen van de Duitsers door te geven of uit te voeren, pleegden zelfmoord. De overige nog levende Joden werden buiten het stadje in het bos in een massagraf gedood. Sinds een paar jaar staat daar een herinneringsmonument. Slechts een handvol Joden uit Berioza overleefde de oorlog, de meesten van hen emigreerden naar Israël.

Plattegrond (van stukje) Getto Berioza

Met Vladimir bij monument Berioza

Verslag meireis Wit-Rusland

Bloedland Wit Rusland

Op uitnodiging van de messiaanse voorganger Vladimir uit Minsk, gingen Wim en Ria in mei naar Wit Rusland. Stichting Roechama heeft ondertussen ook al twintig Joodse gezinnen in Wit-Rusland die gesponsord worden. Daarvan hoopten we er velen te bezoeken of te ontmoeten. Vladimir had ook een aantal spreekbeurten geregeld voor Wim. Het is heel belangrijk dat de geschiedenis doorgegeven wordt, met name welke gruwelijke misdaden zijn gepleegd tegen het Joodse volk, als zijnde Gods oogappel. Wit Rusland wordt, net als veel Midden- en Oost-Europese landen, tot één van de 'Bloedlanden' gerekend. Hoogleraar geschiedenis Timothy Snyders schreef een standaardwerk van meer dan 600 pagina's met de titel 'Bloedlanden'.

Auschwitz is tegenwoordig het symbool voor de Shoa die plaatsvond d.m.v. gaskamers. Daar hadden arbeiders nog een geringe kans om te overleven. Er is daarom ook veel over geschreven. Meer Joden zijn echter in andere doodsfabrieken vergast, zoals in Treblinka, Sobibor en Belzec, waar vrijwel iedereen is omgekomen en daarom is er ook minder over bekend. Maar nog veel meer Joden werden verder naar het Oosten doodgeknuppeld, doodgeschoten of levend begraven in massagraven van greppels, kuilen of bomkraters. Of zij werden levend verbrand in schuren of in hun schuilplaatsen in het getto. Dit gebeurde voornamelijk ver bij ons vandaan, in Oekraïne, maar ook in Wit-Rusland.

We bezochten tijdens onze reis ook een paar monumenten die herinneren aan de gruweldaden die gepleegd zijn aan de Joodse mensen in Wit-Rusland.

Goede verstandhouding

Op donderdag 25 mei vertrokken we

met z'n tweeën in een afgeladen volbusje. We reden door Duitsland en Polen. Aan het begin van de avond kwamen we al in Debi Wielki aan, bij het lieve en toegewijde echtpaar Gustav en Maria. Zij ontvangen in de zomer in hun hotel en het omliggende terrein met ook een bos altijd een paar Joodse groepen met tieners en begeleiders uit Wit Rusland of Oekraïne voor een kampweek. De kleding en spullen die wij achterlieten zullen met deze tieners in tassen vol meegenomen worden de grens over terug naar huis. Van Gustav begrepen we wel dat het dit jaar niet gemakkelijk is gegaan om de groep uit Wit Rusland te laten komen. Ook voor de groep die in augustus komt is het nog niet rond. Gustav: "Voor het eerst is het niet gratis; iedere tiener en volwassene moet een visum hebben, en dat kost €75,- per persoon. We hebben brieven geschreven. Morgen hebben we weer een gesprek. We kunnen natuurlijk zelf naar Wit-Rusland gaan en daar een kamp organiseren, maar dan is het voor de tieners en de leiding niet echt vakantie. Het gaat over een groep van 40 messiaanse gelovigen, die in de baptistenkerk op sabbat samenkomt. Er komt vanuit de kerk ook begeleiding mee." Gustav vertelde nog

meer mooie dingen. Hoe hij in Kaliningrad, Moskou en Rostov aan de Don en ook in andere plaatsen goede contacten heeft met de Joodse gemeenschap en synagoge. Dat vinden zij, en wij met hen, heel belangrijk. Gustav en Maria geloven dat uiteindelijk zowel de Joden als ook de gelovigen hier niet kunnen blijven, maar dat we allemaal naar Israël moeten. Gustav vertelde ook dat er onderling tussen de kerken en de synagogen een goede verstandhouding is: "In Moskou staat de 'hoofdkerk' van de baptisten. Vlakbij is een synagoge, waar zij een goede verstandhouding mee hebben. De baptisten bidden voor de Joden en zij nodigen ook de Joden uit om hen het Pesachfeest uit te komen leggen."

Aankomst in Minsk

Wij overnachtten bij Gustav en Maria en vertrokken de volgende morgen na het ontbijt naar de Wit-Russische grens. De overgang duurde best lang, maar daarna konden we in een keer doorrijden naar Minsk. Het was ondertussen al bijna avond. Vladimir wachtte ons op bij zijn flat en nadat ook zijn vrouw Sveta was thuisgekomen, konden we al gauw aan de sabbatmaaltijd beginnen. Vladimir had ons ondertus-

Bij Vladimir en Sveta

sen al bijgepraat m.b.t. verschillende gesponsorde personen.

Daarna reden we om de stad Minsk heen naar ons verblijf. We woonden en sliepen in het eenvoudige flatje van Maria, die zelf opgenomen was in het ziekenhuis.

Wij zijn zigeuners

Op zaterdagmorgen haalden we Vladimir op om vóór de middag een paar bezoeken bij nieuwe personen of gezinnen af te leggen.

Als eerste bezochten we Zinaida, de moeder van Vladimir. Geboren in 1938 heeft zij samen met twee zusjes en haar moeder ternauwernood de oorlog overleefd. Toen de Duitsers bij hun plaats Zjlobina (in de provincie Gomel) kwamen, besloot de moeder van Zinaida snel te vluchten. Ze reden met paard en wagen het stadje uit. Toen ze

Moeder van Vladimir

langs een Duitse patrouille kwamen, zei haar moeder: "Wij zijn zigeuners!" De Duitsers lieten hen doorgaan. Het lukte met grote moeite uit het bezette gebied te vertrekken. Toen het gezin na de oorlog terugkeerde naar Zjlobina, kregen ze nog vaak te maken met

Het gezin van Gena leeft in deze ene kamer

uitingen van antisemitisme. Zinaida is getrouwd geweest, maar haar man liet haar al snel in de steek. Zinaida is zowel psychisch als lichamelijk ziek.

Haar moeilijke leven eist nu zijn tol. Ze kan eigenlijk niet meer voor zichzelf zorgen. Gelukkig wordt ze goed verzorgd door Goulja, die haar in huis genomen heeft.

Dat het lijden in haar psyche schade heeft berokkend, merkten we toen we bij haar op bezoek waren. Ze was niet helder en had moeite om ons te volgen. Zinaida heeft veel kaarten ontvangen uit Nederland. Die liet ze ons zien. Af en toe werd ze opeens onrustig en wees ze ergens naar toe, alsof ze dingen zag die wij niet zagen. Toen we psalm 23 wilden gaan lezen, citeerde Vladimir vers voor vers en liet hij deze zijn moeder nazeggen. Dat deed ze. Ook de woorden: "Mijn gebed zal zijn tot U" en verdere regels van een gebed sprak ze na. We baden ook voor bevrijding en rust.

Ben jij een Jood?

Het volgende bezoek was bij een diaken van de gemeente en zijn gezin. Pjotr en zijn vrouw Natalja hebben een zoon en een dochter. De zoon Gena woont met zijn vrouw Olga en hun dochtertje Slava en de baby Karina ook in een kamer in dezelfde flat. We raakten onder de indruk van hoe arm, eenvoudig en krap behuist dit gezinnetje woont.

Dan woont ook nog de dochter van Pjotr en Natalja, Katja, weer thuis. Ze heeft drie maanden in de gevangenis gezeten, als gevolg van haar losbandig leven. Gelukkig gaat het nu goed met haar. Ze heeft zich bekeerd en gaat

ook mee naar de samenkomst, waar ze ook helpt bij de sabbatschool.

Pjotr's opa was Joods, maar toen de Duitsers hem dood wilden schieten, probeerden de burens hen er van te weerhouden door te zeggen dat hij geen Jood maar een Pool was. Ze vroegen aan hemzelf: "Ben jij een Jood?" Toen gaf hij als antwoord: "Ik ben een Polak." Dat werd geloofd, ze schoten toen alleen zijn hond dood. Zo bleef hij door een wonder in leven. Pjotr zei: "Ik ben zelf wel in een echt Pools gezin opgegroeid, maar als ik bij mijn opa kwam, was de sfeer anders. Nu begrijp ik dat beter, mijn opa was Joods."

Wat je ook vraagt

Hoe tegengesteld kan het zijn! Pjotr's vrouw Natalja vertelde dat haar opa bij de KGB zat. Deze organisatie beschouwde Joden als vijanden van het volk. Pjotr en Natalja komen al in de gemeente vanaf de jaren negentig. Natalja vertelde hoe God dat geleid had en dat Pjotr ook al jaren als diaken de gemeente dient. Vladimir getuigde: "Met mensen als Pjotr kunnen we de gemeente bouwen. Wat je ook aan hem vraagt, hij zal het doen."

Pjotr werkte lang en vaak in Polen, maar door hartproblemen heeft hij nu geen werk meer en heeft het gezin sinds kort hulp nodig. Er was ook al een sponsor voor hen gevonden. Die hadden zelfs een pakketje met een brief meegegeven. Ria las de brief voor die ze meegegeven hadden. Het bemoedigde hen heel erg. Natalja schrijft zelf gedichten: "Mijn beste vriendin is pas overleden. Zij was arts. Toen de ramp in Tsjernobil in 1986

plaats vond, is zij ook gelijk daar naar toe gegaan om te helpen. Bij elkaar is ze daar wel drie maanden geweest. Ze is aan kanker gestorven. Tot twee maanden na haar sterven lukte het me niet een gedicht te schrijven. God is beetje bij beetje begonnen mij weer gedichtregels te geven." Ze las daarna een paar gedichten voor. Prachtig met rijke inhoud. We lazen voor het hele gezin Psalm 115: 1-3, 9,13, 14-18 met het oog ook op de daarin genoemde zegen, voor hun kinderen en kleinkinderen: "De Heere zal u meer en meer zegenen, u en uw kinderen." Deze zegen baden we hen ook toe. We namen nog foto's ook met de hele familie. We zagen de hele familie een uur later ook in de samenkomst.

Blaas de bazuin

De samenkomst van de Messiaanse gemeente begon om drie uur. Er werd veel gezongen en ook af en toe gedanst bij vrolijke Hebreeuwse liederen. Vladimir deelde veel van zijn leven en kennis aan de gemeente en daarna kreeg Wim de gelegenheid een boodschap te brengen vanuit het Woord. Wim sprak over het thema: "Blaas de bazuin, de Koning komt." Julia vertaald hem vanuit het Engels naar het Russisch. Er werd vooraf ook echt op de sjofar geblazen door iemand uit de gemeente. De boodschap was een oproep tot waakzaamheid met het oog op de oordelen die over de volken zullen komen vanwege het onschuldig vergoten (Joods en christelijk) bloed door Babylon. Een kerntekst was ook: "Hem (de Heere Jezus) moet de hemel ontvangen tot de tijden van de wederoprichting van alle dingen." (Handelingen 3:21)

Maaltijd bij Valodja met mensen uit de gemeente

Er waren nog getuigenissen en er werd nog met elkaar gebeden. De hele dienst duurde wel meer dan drie uur. Na de dienst ontmoetten we nog een paar gezinnen die ook gesponsord worden. Toen was het tijd naar Valodja en zijn gezin te gaan. Zij wonen buiten de stad. Daar zouden we met verschillende mensen uit de gemeente en ook met andere gasten samen eten en 'absjatsja', dat wil zeggen, met elkaar omgaan. Het was een onvergetelijke avond, waarop we goede gesprekken hadden en waarop door verschillende mensen werd gezongen en muziek gemaakt.

Nooit over gesproken

Zondagmorgen vertrokken we al heel vroeg, omdat Wim uitgenodigd was te spreken in een kerk in Belaozjorsk, een stadje op ruim twee uur rijden naar het zuidwesten. Behalve natuurlijk Vladimir ging ook de vertaalster mee en ook een jonge voorganger van een Messiaanse gemeente uit Gomel. We keken uit naar wat de ontmoeting ons brengen zou. De voorganger van de Pinkstergemeente, Sasja, ontving ons hartelijk. Hij liet ons het prachtige kerkgebouw zien dat niet lang geleden werd afgebouwd, veelal door mensen van de gemeente. Belaozjorsk is zelf een nog jonge stad: "De stad bestaat nog maar 55 jaar en 27 jaar geleden ben ik hier naar toe uitgezonden, vanuit Brest, om een gemeente te stichten. In het begin was het heel moeilijk omdat er veel zwarte occultisme was, met veel zelfmoorden. We zijn begonnen met een Evangelisatieclub en we zijn ook de stad rondgegaan in gebed, dat 'die geest van de dood' de plaats zou verlaten. Vanaf dat mo-

Lofprijzen en aanbidding in de gemeente

Kerk in Belaozjorsk

ment is de gemeente gegroeid. We hebben ook veel sociale projecten. We helpen mensen zonder gelijk over God te spreken, we bieden cursussen aan, zoals de Marriage course en mensen komen langzamerhand ook in de gemeente."

Sasja heeft Vladimir ontmoet op een seminar in Tsjernovka in Oekraïne. Sasja vertelde Vladimir toen dat de Heere hem duidelijk had gemaakt, in een tijd van crisis, dat Hij hem nieuwe dingen wilde openbaren. Vandaar

"De Joden in Tsjernovka, hebben onze ogen geopend voor het antisemitisme."

dat hij openstond om meer te horen over het thema 'de houding van de kerk naar de Joden'. Daarom had hij Wim uitgenodigd om in zijn gemeente hierover te spreken. Hij zei nu: "De Joden op het seminar in Tsjernovka hebben onze ogen geopend voor het antisemitisme. We hebben weinig tijd en we krijgen nu de kans om dit tot ons te nemen." Op de vraag van Wim of de gemeente bekend is met het thema Israël en het antisemitisme in de kerkgeschiedenis, antwoordde Sasja eerlijk: "Nee, daar heb ik nooit over gesproken."

De dienst was heel mooi, met veel jonge mensen in het muziekteam die prachtige liederen met diepe inhoud

zongen. Wim kreeg alle tijd om het onderwerp 'de houding van de kerk t.o.v. de Joden' en ook wat Gods Woord hierover zegt, aan de orde te stellen. Er waren open harten, zoals ook bleek uit de reacties na de dienst.

We kregen daarna een heerlijke maaltijd voorgeschoteld, waar zeker drie mensen uit de gemeente uren mee bezig geweest waren. Tijdens deze maaltijd maakten we nader kennis met Sasja's vrouw, Valya, en hun kinderen. Eén zoon, Mark, heeft een spastische ziekte, waardoor hij heel lang helemaal niet kon lopen en nu erg 'houterig' loopt. We merkten aan alles dat hij volledig meedraait in het gezin en ook in de gemeente. De wijze waarop het hele gezin hier mee omgaat, is een voorbeeld voor andere gemeenteleden die te maken hebben met familie of vrienden met beperkingen. Mark is een diepgelovige jongen, die een voorbeeld is voor allen,

Onschuldig bloed

Na het eten gingen we naar een paar Joodse gedenkplaatsen, in deze omgeving. Sasja bracht ons er naar toe. Allereerst naar het monument dat herinnert aan de brute moord op 3000 Joden uit het ghetto van Berioza, een klein stadje vlakbij Belaozjorsk. De Joden werden op 16 oktober 1942 in het ghetto opgepakt en de stad uitgedreven en op deze plaats in een massagraf doodgeschoten (zie blz. 10,11) We reden naar het stadje Berioza,

Monument in het bos

naar de plek waar het ghetto was geweest. In dit stadje was vóór de oorlog meer dan 60% van de inwoners Joods. Wat over is, is een grote lege ruimte, afwisselend beton en gras en ook een plek met speeltoestellen. Om het gebied heen waren grotere gebouwen zichtbaar. Wat heeft zich hier een groot drama afgespeeld (zie blz. 11)

Op deze plek was het ghetto

Sasja bracht ons daarna naar een nog lugubere plaats, Bronna Gora, een plaats in het bos, waar meer dan 50.000 Joden zijn vermoord. Ze werden hiernaartoe gebracht met de trein vanuit de verschillende getto's in de regio.

Het is niet voor te stellen welke gruwelijke taferelen zich daar moeten hebben afgespeeld. Welk een wanhoop moet zich van de Joodse mensen hebben meester gemaakt, zo bedrieglijk als ze de dood werden ingejaagd. Bewogen zongen we met elkaar het "Heilig, heilig, heilig is de Heere God almachtig, Die is, Die was en Die komen zal." We vonden rust in de wetenschap dat al dit onschuldig vergoten bloed bij God gedacht wordt en gewroken wordt, zoals in Psalm 9:13 staat: "Want Hij eist vergelding voor vergoten bloed, Hij denkt daaraan." In Psalm 79:10b lezen we het gebed: "Laat de volken weten, laat het ons zien, dat het bloed van uw dienaren wordt gewroken."

Er zal een moment in de geschiedenis komen dat de schalen van toorn uitgegoten worden en dat vervuld wordt wat er staat in Openbaring 16:5b en 6: "U bent rechtvaardig, Heere, Die is en Die was en Die zal zijn, dat U dit oordeel geveld hebt. Aangezien zij het bloed van de heiligen en van de profeten vergoten hebben, hebt U hun ook bloed te drinken gegeven, want zij verdienen het."

's Avonds hadden we nog een bijeenkomst, waar de mensen vragen konden stellen m.b.t. het onderwerp waar Wim in de kerk over gesproken had. Heel veel m.b.t. 'de eindtijd' kwam aan de orde. Het werd een leerzame avond. We overnachtten met elkaar bij een lid van de gemeente.

De Schindler van Baranovitsji

De volgende morgen kwamen we op de terugweg naar Minsk langs de plaats Baranovitsji.(blz.11) In deze plaats

is een organisatie die hulp biedt aan overlevenden van de kampen van de Nazi's in Wit-Rusland. Via hen geven wij ook voedselpakketten aan Joodse overlevenden. We ontmoetten de oude sympathieke Poolse vrouw Janina die een dagtaak heeft aan de organisatie. Janina vertelde een bijzonder verhaal: "Mijn vader was directeur van een bedrijf. Hij nam Joden uit het ghetto van Baranovitsi om zogenaamd voor hem te werken, maar hij bracht ze in het geheim naar de partizanen in het bos. Hij zei steeds dat ze omgekomen waren bij bombardementen van de fabriek. Zo heeft hij 500 Joden gered. Maar iemand heeft hem verraden. Ze haalden mijn vader en acht familieleden op, als laatste ook mijn moeder, mij en mijn broertje." We concludeerden dat haar vader wel 'de Schindler van Baranovitsji' genoemd kan worden. Met tranen in haar ogen vertelde Janina verder: "Wij moes-

"We moesten mama loslaten, maar we wilden dat niet. Daarom sloegen ze op onze handen."

ten mama loslaten, maar we wilden dat niet. Daarom sloegen ze op onze handen met een ijzeren voorwerp. Ik voel het nu nog." Ze stopte even met spreken en ging toen verder: "Ze brachten ons naar een kindertehuis. De anderen zijn allemaal dood-

Wim, Janina en Ria met de voedselpakketten

Janina toont foto van haar ouders

geschoten op 27 juni, drie dagen voor de bevrijding. Mijn moeder was een heel erg gelovige vrouw. Ze heeft zo aan God gevraagd dat haar kinderen mochten blijven leven. Een zus van moeder op het platteland heeft mijn broertje en mij in huis genomen." Janina liet nog steeds ontroerd een foto van haar ouders zien en één van haarzelf met haar broertje uit die tijd.

Gedenkplaatsen

Met Janina gingen we naar een paar gedenkplaatsen. Eerst naar de overblijfselen van het dodenkamp Kaldichevo in het plaatsje Haradzishchais op ruim 20 kilometer afstand van Baranovitsji. Daar staat een deel van de muren van de gevangenis midden in het kamp nog overeind, als een stille getuige van wat daar plaats heeft gevonden. Op een plaquette staat vermeld dat 22.000 burgers van Wit-Rusland hier de dood vonden. Wat niet vermeldt

Gedenkmonument

staat, is dat verreweg de meesten van hen Joden waren. De overigen waren zigeuners, katholieke priesters en partizanen.

Janina raakte weer ontroerd: "In dit gebouw hebben ze mijn vader verschrikkelijk gemarteld o.a. door elektrische schokken toe te brengen."

We baden voor vertroosting voor Janina en voor de overlevenden en dat God ook recht zal doen m.b.t. alle gruweldaden.

Janina bracht ons daarna nog naar de plek waar een klokmonument staat op de plaats waar 3000 Joden uit Theresienstadt zijn doodgeschoten. De klok gaat vanzelf luiden bij sterke wind of storm. In het midden, op ooghoogte zijn in graniet 'wanhopige handen' uitgehakt. De betekenis spreekt voor zich.

De Joden werden met de trein hier naar toe gebracht. Het laatste stuk moesten ze lopen: "We brengen jullie naar een mooie plek in het bos voor abeeld (warm middageten)," zo werd hen wijsgemaakt. In het bos hadden gevangengenomen Wit-Russen en Oekraïners kuilen gegraven. De Joden moesten zich uitkleden en werden op een rij gezet en vervolgens doodgeschoten. Daarna werden degenen die de kuilen gegraven hadden, doodgeschoten. Janina wist te vertellen: "Van 1000 Joden zijn de achternamen achterhaald. Ze kwamen uit Tsjechië." Achteraan tegen de bosrand zijn op een muur 3000 stenen opgestapeld, kleine en grote, zoals ook de Joden van alle leeftijden waren, die hier ver-

Dodenkamp Kaldichevo

moord werden.

We brachten Janine terug. Zij zal de voedselpakketten bij de mensen bezorgen. We gaven haar ter be moediging het boek de Schuilplaats van Corrie ten Boom. Het afscheid was zeer hartelijk.

Tolik en Olga

We reden terug naar Minks. Vladimir ging naar het feest van 'de laatste schooldag' van zijn dochter Mirjam. Wij reden naar Tolik en Olga, een bijzonder gezin met vijf kinderen. Tolik is ruim dertig jaar ouder dan zijn vrouw. Ze leefden eerst zonder God, maar een buurvrouw nodigde hen uit om een keer mee te gaan naar een dienst van de Messiaanse gemeente. Daar kwamen ze tot bekering en geloof. Daarna zijn ze ook in 2007 getrouwd. Tolik is gepensioneerd maar hij heeft gewerkt als psycholoog. Nu dragen zij beiden zorg voor het programma van de gemeente: "gezond gezin". Het is een heel fijn gezin, een voorbeeld

voor de gemeente. De moeder van Olga was er ook. Zij woont helemaal in de Oeral maar komt af en toe voor langere tijd haar dochter helpen in de huishouding.

Tolik en Olga reden ons voor naar de stad terug, waar Wim 's avonds vragen beantwoordde n.a.v. de preek, Blaas de bazuin. We maakten ook kennis met Sasja, die ook sponsorhulp nodig heeft. Hij is een trouwe helper in de gemeente. Hij leeft met zijn invalide moeder, die psychisch lijdt. Zij heeft als kind de bombardementen op Minsk meegemaakt. Ze herinnert zich alle gruwelijke beelden nog. Sasja's vrouw heeft hem in de steek gelaten.

Kinderen van Tolik en Olga met oma

Alcoholist en drugsverslaafd

Dinsdag bezochten we samen met Vladimir nog een paar gezinnen die gesponsord worden. Het eerste echtpaar was Vadiem en Sveta. Sinds kort worden zij gesponsord, omdat Vadiem een infarct heeft gehad en voor zijn werk is afgekeurd, terwijl hij nog maar 57 jaar is. Sveta werkt als schoonmaakster in het ziekenhuis voor een laag loon. Vadiem heeft van beide kanten Joodse wortels. Zijn getuigenis is zeer bijzonder: "Ik ben geboren in Charkov in een Joods gezin waar niemand gelovig was. Het was de Sovjettijd. Vader verliet het gezin en moeder was vaak op handelsreis. Ik werd opgevoed door de straat en door mijn opa en oma. Ik weet dat ik Jood ben vanaf dat ik in de tweede klas zat. Toen zei iemand tegen mij: "Zjied" (scheldwoord voor Jood). Ik ging naar mijn opa en vroeg: 'Wat is dat?' Opa antwoordde: "Dat is onze nationaliteit." Al vanaf mijn negende

"Ik bad: God, U heeft gezegd: wie tot mij komt, zal ik beslist niet uitwerpen."

jaar begon ik te roken en slechte dingen te doen. Toen ik in de zesde klas zat, begon ik ook alcohol te drinken, eerst wijn, toen sterke drank. Toen ik vijftien was, rookte ik ook al cannabis. We maakten onze drugs zelf.

Van 1978 tot 1980 werd ik opgeroepen voor dienst. Daar ben ik een nog grotere alcoholist geworden. In één jaar ben ik tien keer van de straat gehaald en vierentwintig uur opgesloten. Ze wilden me naar een afkickcentrum brengen toen ik éénentwintig jaar was, maar ik vond een mogelijkheid om te ontsnappen. Ik vluchtte helemaal naar Siberië, dicht bij Japan. Daar verkochten ze sterke drank, zodat je niet zou bevriezen. Ik werd een zwerver. In de stad Cyta met de grootste misdaad was ik kunstenaar en 's avonds verkocht ik op het station sterke drank. Daar zag ik opeens mijn foto hangen, ze zochten me en wilden me gevangen nemen. Toen ben ik samen met mijn vriend naar Charkov gevlucht en vandaar naar Minsk. Daar had mijn moeder een vaste verblijfplaats ondertussen. In 1983 ontmoette ik daar Sveta. Ik maakte documenten op als kunstenaar en we trouwden en kregen twee kinderen, maar ik dronk nog steeds. Ik probeerde alles te verkopen, ook een gouden sieraad van Sveta, ik schaam me er erg voor nu."

Hij is van Mij

Vadiem vertelde verder hoe hij bijna leverkanker kreeg en vijf keer in het ziekenhuis terecht kwam en dat zijn kinderen zich begonnen te schamen voor hun vader en bang voor hem waren: "Sveta wilde gaan scheiden. Het was in augustus 1998. Sveta was met de kinderen naar haar ouders. Ik had mijn laatste geld opgedronken. Het ging heel slecht, al twee jaar gaf ik bloed op. Ik wilde niet meer leven. Het was in deze kamer dat ik op de grond lag. Mijn lever was heel groot geworden. Ik kon alleen op mijn rug

liggen. Ik ging sterven. Toen hoorde ik een stem, iemand die om mij lachte. Ik begreep dat het de duivel was. Toen herinnerde ik me dat ik in de kerk, waar ik één keer geweest was, gehoord had: "Dronkaards komen niet in het Koninkrijk van God." Ik wist het: "Ik kom in de hel." Toen ik daaraan dacht, kwam er nog een tekst uit die preek in herinnering: "Wie tot Mij komt zal ik beslist niet uitwerpen." Wat kon ik doen? Alleen vergeving vragen. En ik fluisterde: "God, u gaf mij een goede vrouw en goede kinderen, die ik zelf niet opgevoed heb. U gaf mij leven, ik ga nu sterven. Ik ben een Jood, en U zei: Wie tot Mij komt, zal Ik beslist niet uitwerpen, ik kom tot U, Ik bekeer me." Toen was ik klaar om te sterven, dacht ik. Ik was klaar om opgehaald te worden. Toen kwam over mij een kleine wolk, waar stralen van licht uitkwamen. Ik keek vol verwondering. Ik lag daar en was opeens in een rechtzaal. En zag Elohiem op een grote witte troon en Jesjoea als advocaat. Er was een aanklager, de duivel, die fluisterde: "Hij is een dronkaard, geef hem wat hij verdient." "Nee," zei Jesjoea; "hij heeft zich bekeerd. Hij is van mij." Ik hoorde de duivel protesteren maar er was vrede. De nacht ging voorbij, het werd licht. En toen was het gezicht weg. Ik besloot mijn moeder te bellen. Ik was vergeten dat ik niet kon staan, maar ik stond op. Er was een groot wonder gebeurd."

Vadiem toont schrift met namen van degenen voor wie hij bidt

Vadiem en zijn vrouw Sveta

"Dit zijn de namen van verslaafden die ik in die 19 jaar heb bezocht en die zich hebben bekeerd."

Al negentien jaar gegeven

Vadiem getuigde dat zijn leven vanaf dat moment 180 graden is omgekeerd. Zoals hij satan gediend heeft, zo ijverig is hij nu in de dienst van God: "Ik ben 29 jaar alcohol verslaafd geweest en heb 15 jaar drugs gebruikt. Ik kon niet geloven dat ik nog mocht leven. Ik dacht als het nog maar een jaar mag zijn, maar Hij heeft mij al 19 jaar gegeven." Toen pakte Vadiem een schrift, waarin allemaal namen stonden: "Vanaf 2000 ging ik jarenlang elke week een dag naar het ziekenhuis, naar de afdeling waar de verslaafden lagen. Daar gaf ik aan de verslaafden mijn getuigenis in tien minuten, dat ik altijd eindigde met: "Jesus houdt van jou en je kunt me altijd bellen." Dan

liet ik een geschreven briefje achter met mijn naam en telefoonnummer. Er zijn zoveel wonderen gebeurd." Dit zijn de namen van alcohol- en drugsverslaafden die ik in die 19 jaar heb bezocht en die zich hebben bekeerd. Ik bid nog altijd voor hen."

Helaas is er een andere directeur gekomen en Vadiem heeft nu minder vrijheid om in het ziekenhuis verslaafden op te zoeken. Die vrijheid is er alleen voor de Bratislavische kerk. Hij denkt er nu zelfs over om naar Israël te gaan: "Gisteren heb ik samen met Sveta gebeden. En ik vroeg haar: "Wat wil je?" Ik had niks gezegd over mijn verlangen, maar toen zei zij precies hetzelfde: "Ik wil naar Israël."" We waren diep onder de indruk van Gods werk in het leven van Vadiem. We gaven hen beiden het boekje Kom naar huis en dankten God voor Zijn wonderlijke leiding en genade. En we baden om verdere leiding nu ze beiden verlangen naar Israël te gaan.

Verlangen de Heere te dienen

Het volgende bezoek was bij een gezinnetje dat we al sponsoren. Vladimir en Natalja wonen met hun twee dochtertjes Anna en Janna van vier en twee jaar in een flat. Vladimir is Joods van moeders kant. Zijn opa en oma spraken vloeiend Jiddisch. Vladimir is als boekhouder zonder werk op dit moment. Hij zoekt naar de wil van de Heere voor zijn leven. Het jongste meisje tobt met haar gezondheid en heeft veel medicijnen no-

dig. Vladimir vertelde dat hij eerst drie jaar economie gestudeerd had, maar er toen achter kwam: "Dit is niet mijn beroep." Hij kreeg psychisch problemen en vond uiteindelijk Jezus Christus in 2003. Hij getuigde: "Ik was totaal ongelovig opgevoed, maar stond wel helemaal open." Hij ging daarna naar de protestantse kerk. Nu heeft hij het verlangen de Heere te dienen door o.a. de gebarentaal verder te leren. Hij is ook al een half jaar naar een missionaire school geweest. Toen wist hij zich ook geroepen om zich voor de jeugd in te gaan zetten. Hij werkt op dit moment mee aan een sociaal project voor de jeugd. Inkomen is er niet veel. Een zus woont ook in een kamer en betaalt mee aan de huur van de

Tatjana en Ria

flat. Natalja is thuis vanwege de kinderen. Zij doet soms vertaalwerk. Zij vertaalt soms mensen vanuit het Duits naar het Russisch. Haar moeder heeft zich ook bekeerd, vertelde Natalja. Zij gaat nu ook mee naar de protestantse kerk.

We zijn blij dit gezinnetje te kunnen

Vladimir (met Natasja) kwam als Jood tot geloof in Jezus

Anna was heel blij met de pop

helpen. We gaven hen ook wat cadeautjes voor henzelf en de kinderen kregen een pop.

Tot vier uur in de nacht

Het volgende gezinnetje van Dima en Tatjana met ook twee meisjes, Anna en Nastja, heeft dringend hulp nodig. Dima werkte bij een filiaal van een Russisch bedrijf, maar dat bedrijf ging failliet. Nu doet hij iets met computers, maar hij wordt slecht betaald, ongeveer €80,- per maand, omdat hij nog geen diploma's heeft: *"Ik doe mijn best mezelf veel aan te leren. Ik had helemaal geen opleiding, die mogelijkheid had ik nooit. Tot vier uur in de nacht ben ik aan het leren. Je moet tegenwoordig overal diploma's voor hebben. Ik heb wel technische kennis, maar dat wordt niet betaald. Pas was er een concert, waar ik het geluid geregisseerd heb. Het koste mij een hele dag, maar ik kreeg alleen een doosje chocola."*

Tatjana vertelde dat ze wel invalide had kunnen zijn. Enige tijd geleden ging ze naar de samenkomst met haar gitaar. Ze wilde op een zebra oversteken, de

eerste auto stopte, ze stak over, maar een tweede auto reed door en schepte haar: *"Twee maanden lag ik op bed. Ik had wel invalide kunnen zijn. Er is heel veel voor mij gebeden. Mijn heupen waren beschadigd. Zonder operaties kan ik nu toch weer lopen en kan ik de gemeente toch weer dienen met muziek."* Tatjana speelde een paar liederen op de gitaar, liederen die ze zelf geschreven heeft. Heel mooi. We waren heel blij dat we voor dit gezin nog wat spullen hadden. Toen we een stukje kaas gaven, pakte het ene meisje het vast en drukte het aan haar hart en ze zo haar tanden erin gezet hebben, als er geen plastic om had gezeten. We lieten ook nog wat extra geld achter.

Wij leren alles

We bezochten ook Zoa met haar dochter Stefanie, die samen in een kleine éénkamerflat wonen. Stefanie

Zoa en Stefanie

studeert sinds een jaar voor arts. De staatsopleiding is voor haar gratis, maar daarmee is Stefanie verplicht zes jaar te werken op een plaats die haar door de overheid wordt aangewezen. Zoa heeft een zware tijd achter de rug. Haar moeder, die in Brest woonde, is onlangs overleden. Zij was verantwoordelijk voor het huis

en alles. Enige tijd was zij daarom in Brest om alles te regelen. Juist toen wij er waren, was zij weer voor het eerst in de samenkomst van de Messiaanse gemeente. Zoa vertelde dat zij op haar werk in contact kwam met Svetlana, die een baan zocht als kok: *"Zij vertelde haar getuigenis en dat ze naar een Joodse gemeente ging en ze zei: 'Bij ons leren we uit de Bijbel.' Toen zei ik: 'Maar in een Joodse samenkomst leer je toch alleen uit het Oude Testament?'" "Nee," zei Svetlana, "wij leren alles." Ik ben met haar meegegaan en nu dien ik al twaalf jaar in de gemeente. Ik ben zo blij dat ik gelijk bij een Messiaanse gemeente ben terechtgekomen. Ik begrijp dat dit het dichtst bij het Woord is. Mijn taak in de gemeente is hulp aan onvolledige gezinnen."*

We hadden nog goede gesprekken. Toen was het tijd om zowel van Zoa en Stefanie, als ook van Vladimir afscheid te nemen. De volgende morgen zouden we vroeg vertrekken om de dag erna, donderdag op tijd thuis te kunnen zijn. De terugreis was ook voorspoedig. We keken terug op een zeer geslaagde reis. We hadden veel gezinnen kunnen bezoeken en hadden kunnen delen uit het Woord. Alle dank aan onze God, die alles bestuurt en ook dit zo geleid heeft.

Alle reisverslagen van de afgelopen jaren kunt u terugvinden op onze website:

www.roechama.nl

Kamer waar Dima en Tatjana wonen met hun kinderen

Projecten

Nadya met haar twee dochtertjes

Huidige keuken van Nadya en Vasja, met de enige kraan in huis

Graag willen we een aantal belangrijke projecten onder uw aandacht brengen. We bedanken u (namens de mensen in Oekraïne) voor uw giften en hopen met uw steun door te kunnen gaan met deze projecten!

Badkamer voor Nadya en Vasja

Nadya en Vasja wonen met hun twee meisjes van 0 en 2 jaar in een oud huis met twee kamers.

De gang fungeert als keuken. En een badkamer en toilet is er niet in huis. Het enige stromende water is een kraantje met koud water in de hoek van hun 'keuken'. Vasja wil graag zelf een badkamer gaan bouwen, zeker nu er twee kinderen zijn. Hij heeft echter geen geld om materiaal te kopen. Elk willekeurig bedrag is welkom! Wilt u hieraan dragen, vermeld dan bij uw gift: Badkamer Nadya en Vasja.

Stookkosten

We zitten nog heerlijk in de zomer. Maar we kregen alweer het eerste verzoek om geld voor 'drava', openhaard hout.

Een familie die geen gas en elektriciteit heeft, kookt namelijk op hout. En het is fijn als mensen op tijd al hout hebben ingeslagen.

Wilt u hieraan dragen, vermeld dan bij uw gift: "stookkosten".

Voedselpakketten

Wij kunnen ons hier misschien moeilijk voorstellen wat het voor de mensen betekent een voedselpakket te ontvangen.

Maar als een volwassen man huilt bij het ontvangen van zo'n pakket, begrijpt u hoe noodzakelijk ook dit project is.

Daarom is dit een project wat het hele jaar door loopt.

Wilt u hieraan dragen, vermeld dan bij uw gift: "voedselpakketten".

Stichting Roechama

Claes de Jongestraat 31
2957 AD Nieuw-Lekkerland
Tel: 0184-683478
E-mail: info@roechama.nl

IBAN : NL54 RABO 0362 4394 86
BIC : RABONL2U
KvK nr: 24358678
RSIN nr : 813093867

www.roechama.nl

